

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความฉลาดทางอารมณ์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์เขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 4 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลระยอง โรงพยาบาลพระปกเกล้า โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจำนวน 1,333 คน (ข้อมูลเดือนธันวาคม 2544 จากฝ่ายการพยาบาลแต่ละโรงพยาบาล)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน ณ เดือนเมษายน ในโรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออกเฉียงใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขจำนวน 4 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลระยองโรงพยาบาลพระปกเกล้า โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1967 cited in Thorndike, 1978, p. 183) โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 368 คน

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น ใช้ 0.05

e^2 = 0.0025

จากสูตร คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้ = 367.67 คน

ซึ่งประมาณค่าเป็นจำนวนเต็ม = 368 คน

จากนั้นมาหาสัดส่วนของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงพยาบาลได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

โรงพยาบาลศูนย์	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ชลบุรี	363	100
2. ระยอง	291	80
3. พระปกเกล้า	427	118
4. เจ้าพระยาอภัยภูเบศร	252	70
รวม	1,333	368

สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จากบัญชีรายชื่อพยาบาลของแต่ละโรงพยาบาลโดยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองประกอบด้วย สถานที่ทำงาน แผนกที่ทำงาน อายุ การศึกษา ประสบการณ์การปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาล และสถานภาพสมรส เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบจำนวน 7 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของลิเกิร์ต (Likert, 1967) นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามเลือกคำตอบจำนวน 49 ข้อมี 2 ลักษณะ

ข้อคำถามในเชิงบวก

จำนวน 31 ข้อ

เลือกข้อที่ 1 ให้คะแนน 1

เลือกข้อที่ 2 ให้คะแนน 2

เลือกข้อที่ 3 ให้คะแนน 3

เลือกข้อที่ 4 ให้คะแนน 4

ข้อคำถามในเชิงลบ

จำนวน 18 ข้อ

เลือกข้อที่ 1 ให้คะแนน 4

เลือกข้อที่ 2 ให้คะแนน 3

เลือกข้อที่ 3 ให้คะแนน 2

เลือกข้อที่ 4 ให้คะแนน 1

ข้อคำถามเชิงบวกจำนวน 31 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14,15,17,18
19, 21, 22, 25, 28, 29, 30, 32, 33, 35, 38, 40, 41, 42, 44, 45, 47, 48

ข้อคำถามเชิงลบจำนวน 18 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4, 5, 10, 12, 16, 20, 23, 24, 26, 27, 31
34, 36, 37, 39, 43, 46,49

เกณฑ์การแปลผลคะแนน

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลของแบบสอบถามที่เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การ โดยอาศัยหลักของ เบส (Best, 1981 อ้างถึงใน ไพศิณี แหล่งสนาม, 2531, หน้า 180-184) ที่แบ่งช่วงของคะแนนเพื่อให้เทียบลักษณะของบรรยากาศองค์การซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงช่วงของคะแนนที่ใช้เทียบลักษณะของบรรยากาศ

ค่าคะแนนดิบ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	รูปแบบบรรยากาศ
171.5-196	3.50-4.00	แบบมีส่วนร่วม
122.5-171.49	2.50-3.49	แบบปรึกษาหารือ
73.5-122.49	1.50-2.49	แบบเผด็จการมีศิลป์
49-73.49	1.00-1.49	แบบเผด็จการ

ชุดที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ความฉลาดทางอารมณ์ โดยที่เป็นแบบสอบถามที่กรมสุขภาพจิตสร้างขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2543) จำนวน 52 ข้อ ซึ่งค่าความเที่ยงของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ .82 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ มีเกณฑ์เลือกตอบและแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะการให้คะแนนดังนี้

ลักษณะที่ 1

- เป็นข้อคำถามในเชิงบวก
- จำนวน 28 ข้อ
- ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
- ไม่จริง ให้ 1 คะแนน
- จริงบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- ค่อนข้างจริง ให้ 3 คะแนน
- จริงมาก ให้ 4 คะแนน

ลักษณะที่ 2

- เป็นข้อคำถามในเชิงลบ
- จำนวน 24 ข้อ
- ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
- ไม่จริง ให้ 4 คะแนน
- จริงบางครั้ง ให้ 3 คะแนน
- ค่อนข้างจริง ให้ 2 คะแนน
- จริงมาก ให้ 1 คะแนน

ข้อคำถามเชิงบวกได้แก่ ข้อ 1, 4, 6, 7, 10, 12, 14, 15, 17, 20, 22, 23, 25, 28, 31, 32 34, 36, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50

ข้อคำถามเชิงลบได้แก่ ข้อ 2, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 19, 21, 24, 26, 27, 29, 30, 33, 35, 37, 40, 45, 47, 51, 52

เกณฑ์การแปลผลคะแนนแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์

ผู้วิจัยยึดถือเอา

(2544) ดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์ปกติของคะแนน ความฉลาดทางอารมณ์ของ กรมสุขภาพจิต

องค์ประกอบ	เกณฑ์ปกติ 18 – 25 ปี (คะแนน)	เกณฑ์ปกติ 26 – 60 ปี (คะแนน)
EQ รวม	138 - 170	143 – 177
ด้านดี	48 - 58	49 – 59
- ควบคุมตนเอง	14 - 18	14 – 18
- เห็นใจผู้อื่น	15 – 21	15 – 21
- รับผิดชอบ	17 - 23	17 – 23
ด้านเก่ง	45 - 59	48 – 62
- มีแรงจูงใจ	15 - 21	16 – 22
- ตัดสินใจแก้ปัญหา	14 - 20	15 – 21
- สัมพันธภาพ	15 - 21	15 – 21
ด้านสุข	42 - 56	44 – 58
- ภูมิใจในตนเอง	9 - 13	10 – 14
- พึงพอใจในชีวิต	16 – 22	16 – 22
- สุขสงบทางใจ	15 – 21	16 – 22

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การที่สร้างขึ้นจำนวน 51 ข้อ ไปขอคำปรึกษาและตรวจสอบจากประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเพื่อดำเนินการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่สั้นกระชับและเข้าใจได้ง่าย ทำการ

ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ โดยยึดหลักความสอดคล้องกันของข้อเสนอแนะจำนวนร้อยละ 80 ได้แบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 49 ชุด

การหาความเที่ยงของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามนำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การและแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ ไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ เขตภาคตะวันออก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยคำนวณหาค่าความเที่ยง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ซึ่งได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การเท่ากับ .94 และได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์เท่ากับ .87

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้ คือ

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ในเขตภาคตะวันออกซึ่งประกอบด้วย โรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลระยอง โรงพยาบาลพระปกเกล้า (จันทบุรี) โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ปราจีนบุรี) เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามและหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูล ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลของโรงพยาบาล ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนและคุณสมบัติของกลุ่มประชากรที่ต้องการ
3. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและติดตามเก็บรวบรวมเมื่อแจกแบบสอบถามไปแล้วเป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยให้ฝ่ายการพยาบาลเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถาม
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามส่งคืนจำนวน 368 ฉบับ เทียบเป็นร้อยละ 100 และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows version 11.5

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้มาวิเคราะห์ดังนี้

1. นำข้อมูลส่วนบุคคลมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ
2. คำนวณค่าไคสแควร์และค่าร้อยละของคะแนนแบบสอบถามแต่ละชุด
3. คำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ กับบรรยากาศองค์การโดยคำนวณหาความสัมพันธ์ โดยใช้ Chi-Square เนื่องจากกรณีความถี่ < 5 หรือเกิน 20% ของ cell และใช้ค่า Fisher's exact sig. ในการคำนวณหาความสัมพันธ์

4. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบครั้งนี้ทั้งหมดที่ระดับ .05